

Sygn. akt VIII U 2272/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2015 r. w Gliwicach

sprawy E. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanego A. P. (P.)

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy przy działalności gospodarczej

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 3 października 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż E. P. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek A. P. podlega od dnia 1 kwietnia 2014 roku obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 2272/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 3 października 2014r., powołując się na art. 83 ust.1, art. 38 ust.1 pkt 1 oraz art. 6 ust.1 pkt 5, art. 11 ust.1, art. 12 ust.1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że E. P. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2014r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą u płatnika składek A. P..

W uzasadnieniu decyzji ZUS zarzucił, że E. P. została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą z najwyższą podstawą wymiaru składek. ZUS zakwestionował, że E. P. faktycznie w sposób ciągły współpracowała przy prowadzeniu działalności gospodarczej,

gdyż jako żona właściciela mogła przebywać w firmie i być widziana przez klientów. ZUS podniósł, że przed zgłoszeniem do ubezpieczeń E. P. była zarejestrowana w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, zaś zgłoszenie nastąpiło z dniem 1 kwietnia 2013r. tj. w momencie powzięcia informacji o ciąży, podczas gdy jej mąż już od 16 lipca 2012r. prowadził działalność gospodarczą. Od 21 lipca 2014r. E. P. ubiegała się o wypłatę zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy przypadającej w okresie ciąży. Miesięczna wysokość zasiłku chorobowego została wyliczona na kwotę 8.081,10 zł, z kolei hipotetycznie wyliczona kwota zasiłku macierzyńskiego za 265 dni wynosi 98.320,05 zł., przy opłaconych składkach rzędu 8.962,29 zł.

W ocenie organu rentowego powyższe okoliczności wskazują, że zgłoszenie do ubezpieczeń E. P. miało na celu umożliwienie jej skorzystania z bardzo wysokich świadczeń finansowych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jak i sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

E. P. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i uznania, że w okresie od dnia 1 kwietnia 2013r. podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą – A. P..

Uzasadniając swoje stanowisko odwołująca podniosła, iż została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, gdyż regularnie do chwili choroby wykonywała część obowiązków w ramach umowy z (...) Biurem (...), nadto po podjęciu współpracy jej mąż miał możliwość rozwoju działalności gospodarczej. Odwołująca wskazała, iż do wykonywania powierzonych jej obowiązków posiadała stosowne kwalifikacje jakie nabyła podczas staży z Powiatowych Urzędów Pracy w T. oraz w Z.. Dowodem na regularne wykonywanie obowiązków są natomiast podpisywane przez nią dokumenty oraz oświadczenia pracownic Biura. Nadto ubezpieczona, powołując się na utrwalone w tym zakresie orzecznictwo sądów podniosła, iż zasady współżycia społecznego nie zakazują podejmowania działalności zarobkowej kobietom w ciąży, a jakiegokolwiek uniemożliwianie kobietom w ciąży podejmowania takiej działalności byłoby sprzeczne z prawem i konstytucyjną zasadą równości.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołująca E. P. ma wykształcenie średnie ogólne.

W okresie od 6 października 2011r. do 31 marca 2014r. była zarejestrowana jako osoba bezrobotna kolejno w Powiatowym Urzędzie Pracy w T. i w Powiatowym Urzędzie Pracy w Z..

W okresie od 8 kwietnia 2013r. do 8 lipca 2013r. E. P. odbyła staż na stanowisku asystenta do spraw księgowości w (...) Biurze (...). Na staż została skierowana przez Powiatowy Urząd Pracy w T.. Celem odbycia stażu było zapoznanie się z dokumentacją obowiązującą w księgowości i programami branżowymi finansowo-księgowymi.

W okresie od 2 sierpnia 2013r. do 2 listopada 2013r. E. P. odbyła praktykę absolwencką w (...) Biurze (...).

Ustalono, iż zainteresowany A. P. od 16 lipca 2012r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług biurowych, a obecnie rachunkowych. Zainteresowany jako płatnik składek zgłosił się z tego tytułu do ubezpieczenia społecznego z podstawą wymiaru składek w wysokości 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Początkowo działalność prowadził w T. na rzecz firm nie związanych z działalnością rodziców H. P. i J. P.. Od kwietnia 2013r. A. P. zaczął współpracę z rodzicami w ramach umowy z (...) Biurem (...) w Z. przy ul. (...), a we wrześniu 2013r. przeprowadził się wraz z żoną E. P. do Z.. Zainteresowany nie zatrudnił pracowników.

Dochód z działalności gospodarczej zainteresowanego za 2013r. wyniósł 20.878,13 zł.

Sąd ustalił, iż E. P. jest żoną A. P. od 2012r.

Z dniem 1 kwietnia 2014r. E. P. podjęła współpracę z mężem, z uwagi na to, iż poszerzył się zakres prowadzonej przez niego działalności. W ramach współpracy z A. P. wykonywała obowiązki w siedzibie (...) Biura (...) w Z. przy ul. (...).

Obowiązki odwołującej nie różniły się od obowiązków pozostałych pracowników biura. Ubezpieczona wykonywała takie czynności jak: analizy raportów okresowych, uzgadnianie sald, badanie i sprawdzanie rozrachunków, bieżące monitorowanie wpłat i wypłat na kontach firmowych, wystawianie faktur, merytoryczna ocena dokumentów, księgowanie dokumentów w programie księgowym, administrowanie stroną internetową firmy, działalność w celu pozyskania klientów.

W biurze przebywała codziennie od godziny 8:00 do 16:00, a czasem w zależności od potrzeb przychodziła do biura w soboty. Obowiązki te wykonywała do lipca. Od 21 lipca korzystała ze zwolnienia lekarskiego z tytułu niezdolności do pracy w związku z ciążą. Na jej miejsce nikogo nie zatrudniono.

Z dniem 1 kwietnia 2014r. odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą tj. płatnikiem A. P..

Za miesiące od kwietnia 2014r. do lipca 2014r. płatnik składek złożył za ubezpieczoną imienne raporty miesięczne, w których rozliczył składki na ubezpieczenie społeczne od maksymalnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe tj. od podstawy wymiaru 9.365 zł.

Od 21 lipca 2014r. E. P. ubiega się o wypłatę zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy przypadającej w okresie ciąży. Miesięczna wysokość zasiłku chorobowego została wyliczona na kwotę 8.081,10 zł

W dniu 14 grudnia 2014r. odwołując urodziła dziecko. Hipotetycznie wyliczona kwota zasiłku macierzyńskiego za 265 dni wynosi 98.320,05 zł., przy opłaconych składkach rzędu 8.962,29 zł.

Sąd ustalił nadto, iż rodzice zainteresowanego płatnika składek A. P. są doradcami podatkowymi. Od 1992r. każde z nich ma zarejestrowaną pozarolniczą działalność gospodarczą.

Matka zainteresowanego A. P. H. P. prowadzi (...) Biuro (...) w Z. przy ul. (...). Zatrudnia ona pracownice J. S. oraz J. C., przy czym J. C. została zatrudniona z dniem 5 maja 2014r. w miejsce M. H., która rozwiązała umowę z dniem 30 kwietnia 2014r.

H. P. ma umowę ze wszystkimi klientami biura rachunkowego i zajmuje się obsługą klientów. Nadto H. P. ma umowę z J. P., który w ramach swojej działalności gospodarczej świadczy usługi doradztwa podatkowego na rzecz biura (...) i jej klientów. Od 2 kwietnia 2013r. H. P. ma również umowę z synem A. P., w ramach której A. P. prowadzi obsługę klientów biura rachunkowego. W ramach działalności gospodarczej A. P. obsługuje również własnych klientów w zakresie zwrotu podatku VAT z innych państw Unii Europejskiej.

Firma (...) obsługuje około 80 klientów. W praktyce zarówno H. P., J. P. jak i A. P. obsługują klientów biura H. P. i wykonują te obowiązki w siedzibie biura rachunkowego w Z. przy ul. (...). Szefem jest ojciec zainteresowanego J. P., który kiedy spływają dokumenty, rozdziela obowiązki pomiędzy siebie, pracowników biura oraz A. P..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, PIT 36 A. P. za rok 2013r. oraz deklaracji VAT 7 A. P. za rok 2014r. (dokumentacja z działalności gospodarczej zainteresowanego), zeznań świadków J. C. (nagranie z rozprawy z dnia 13 stycznia 2015r., minuty 4.43 i n.) i L. S. (nagranie z rozprawy z dnia 13 stycznia 2015r., minuty 13.32 i n.), wyjaśnień zainteresowanego A. P. (nagranie z rozprawy z dnia 13 stycznia 2015r., minuty 39.21 i n.) oraz przesłuchania ubezpieczonej E. P. (nagranie z rozprawy z dnia 13 stycznia 2015r., minuty 23.26 i n.).

Sąd uznał te dowody za spójne i przekonujące, zeznania świadków J. C. i L. S. korespondują z wyjaśnieniami odwołującej E. P. oraz zainteresowanego A. P., wzajemnie się potwierdzają oraz uzupełniają. Nadto znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. P. zasługuje na uwzględnienie.

Kontrowaną decyzją (...) Oddział w Z. zakwestionował istnienie tytułu ubezpieczenia, to jest podleganie przez ubezpieczoną E. P. od dnia 1 kwietnia 2014r. ubezpieczeniom społecznym jako osoby współpracującej z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, regulują przepisy ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.), zwanej ustawą systemową.

Zgodnie z art. 1 ustawy ubezpieczenia społeczne obejmują ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe i ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy, osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące podlegają (z zastrzeżeniem art. 8 i 9) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 - zgodnie z definicją z art. 8 ust.11 ustawy systemowej – uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Zgodnie z art. 13 pkt. 5, obowiązek ubezpieczenia osób współpracujących powstaje od dnia rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej albo umowy zlecenia do dnia zakończenia tej współpracy.

W myśl art. 11 ust. 2 osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu na swój wniosek.

Art. 18 ust. 8 ustawy systemowej stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 (tj. prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących), stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

Zgodnie z art. 20 ust 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Po myśli ust. 3 tego przepisu podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, nie może przekraczać miesięcznie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 10.

Kwotę 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia ogłasza Prezes Zakładu, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia

ogłoszenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w trybie określonym w art. 19 ust. 10, kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (ust. 4).

W roku 2014r. kwota 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, stosowana w okresie od dnia 1 stycznia 2014r. do dnia 31 grudnia 2014r. przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, wynosi miesięcznie 9.365 zł (Komunikat Prezesa ZUS z dnia 24 grudnia 2013r. w sprawie kwoty 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, stosowanej w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie M.P z 2014r. poz.4).

W przedmiotowej sprawie u podstaw wydania zaskarżonej decyzji było uznanie przez ZUS, że w spornym okresie ubezpieczona nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, zdrowotnemu a w konsekwencji również dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Nie było przedmiotem sporu, że E. P. jest żoną (...) oraz pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

W ocenie organu rentowego, w okolicznościach niniejszej sprawy tj. przy krótkim okresie współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej i zadeklarowanej podstawie wymiaru składek na poziomie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, zgłoszenie do ubezpieczeń E. P. miało na celu umożliwienie jej skorzystania z bardzo wysokich świadczeń finansowych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego jak i sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. ZUS kwestionował, że ubezpieczona faktycznie w sposób ciągły współpracowała przy prowadzeniu działalności gospodarczej, podnosząc iż jej częsta obecność w biurze rachunkowym tego nie dowodzi, gdyż jako żona właściciela mogła tam przebywać w każdym czasie i być widziana przez klientów.

Zdaniem Sądu w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie sposób zarzucić, iż podjęcie przez odwołującą współpracy przy działalności gospodarczej zmierzało do obejścia prawa i było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

W myśl § 2 nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Z kolei zgodnie z § 3 jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Sąd wskazuje, iż z samego faktu podjęcia przez E. P. współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej A. P., nie sposób czynić odwołującej zarzutu, nawet jeżeli celem podjęcia współpracy było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W teorii prawa cywilnego uważa się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność wprowadzie nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym w postaci zasiłków z tego ubezpieczenia nie może być uznane za obejście przepisów prawa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że samo zawarcie umowy o pracę nawet w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 6 lutego 2006r., III UK 156/05, LEX nr 272549, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005r., II UK 320/04, OSNP 2006/7-8/122).

Ocena ta dotyczy również współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Podjęcie współpracy przez kobietę w ciąży przy prowadzeniu pozarolniczej działalności, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie przez nią świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem, jeżeli współpraca ta była faktycznie wykonywana (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 stycznia 2014r., III AUa 794/13, LEX nr 1428029).

W ocenie Sądu orzekającego zgromadzony w toku niniejszego postępowania materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że ubezpieczona faktycznie od 1 kwietnia 2014r. w sposób ciągły współpracowała przy prowadzeniu działalności gospodarczej prowadzonej przez swojego męża. A. P. rozpoczął współpracę z biurem rachunkowym swojej matki i w tym celu przeprowadził się wraz z żoną do Z.. Z czasem poszerzył się również zakres jego działalności, oprócz klientów biura rachunkowego miał własnych klientów, których obsługiwał w zakresie składania wniosków o zwrot podatku VAT.

E. P. planowała podjęcie współpracy przy działalności gospodarczej męża, jednak nie posiadając ku temu kwalifikacji w pierwszej kolejności w okresie od 8 kwietnia 2013r. do 8 lipca 2013r. odbyła staż na stanowisku asystenta do spraw księgowości w biurze rachunkowym swojej teściowej – (...) Biurze (...) a następnie w okresie od 2 sierpnia 2013r. do 2 listopada 2013r. odbyła praktykę absolwencką w tym samym biurze. Z dniem 1 kwietnia 2014r. podjęła współpracę z mężem, w ramach której wykonywała obowiązki w siedzibie biura rachunkowego w ramach umowy jaką A. P. zawarł z (...) Biurem (...). Realizowała takie obowiązki jak pozostali pracownicy biura związane z obsługą księgową i rachunkową klientów. Z materiału dowodowego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że w biurze rachunkowym przebywała codziennie w godzinach pracy od 8:00 do 16:00 a czasem nawet w soboty. E. P. nie została zatrudniona w miejsce zwolnionej pracownicy M. H., gdyż na to miejsce została zatrudniona J. C.. Nie była pracownikiem biura rachunkowego a współpracowała z mężem przy prowadzeniu jego działalności gospodarczej w ramach umowy zawartej z biurem rachunkowym. Również od momentu kiedy odwołująca zaczęła korzystać ze zwolnienia lekarskiego nikogo nie zatrudniono na jej miejsce.

Powyższe wskazuje w sposób nie budzący wątpliwości, że współpraca przy działalności gospodarczej z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą u płatnika składek A. P. była faktycznie wykonywana, nadto była wykonywana w sposób ciągły. Nie sposób jej zatem zarzucić ani pozorności, ani – z omówionych wyżej względów – naruszenia zasad współżycia społecznego.

W ocenie Sądu, w ustalonym stanie faktycznym sprawy należało uznać, że E. P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2014r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako osoba współpracująca.

Organ rentowy zarzucił również, że narusza zasady współżycia społecznego i zasadę wzajemności zgłoszenie odwołującej E. P. do ubezpieczenia społecznego z zadeklarowaną maksymalną miesięczną podstawą składki na ubezpieczenie chorobowe w wysokości 9.365 zł. W ocenie ZUS doszło do naruszenia zasad równowagi pomiędzy udziałem w tworzeniu funduszu ubezpieczeniowego a wysokością świadczeń wypłacanych z tego funduszu.

Odwołująca E. P. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z zadeklarowaną maksymalną miesięczną podstawą składki na ubezpieczenie chorobowe, która została ustalona na poziomie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia i wynosiła 9.365 zł. Jednocześnie w tym samym okresie mąż ubezpieczonej A. P. z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek w kwocie nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Powyższe nie uszło uwagi Sądu. Należy jednak wskazać, że w sprawie niniejszej zadeklarowana przez płatnika wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne nie może być kwestionowana zarówno przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jak i przez Sąd.

Zgodnie z treścią uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010r., podjętej w składzie 7 sędziów (II UZP 1/10, OSNP 2010/21-22/267) Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

W treści uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że analiza art. 18 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność została określona inaczej niż w przypadku ubezpieczonych, co do których podstawę tę odniesiono do przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 i 10) lub kwoty uposażenia, wynagrodzenia bądź innego rodzaju świadczenia.

Określenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustawodawca pozostawił osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, stanowiąc w art. 18 ust. 8 ustawy, że podstawę tę stanowi zadeklarowana kwota, z zastrzeżeniem jej dolnej granicy w wysokości 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale (w brzmieniu obowiązującym przed 27 grudnia 2008r.) – obecnie 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

Jednocześnie ustawodawca zastrzegł, górną kwotę graniczną podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe w wysokości 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale.

Sąd Najwyższy wskazał, że wysokość składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości. Jeżeli zadeklarowana wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe tych osób mieści się w przedziale od 60% do 250% przeciętnego wynagrodzenia ZUS nie ma prawa jej kwestionować, nawet jeśli pobierane przez ubezpieczonego świadczenia są w ocenie organu rentowego nienależnie wysokie i nieekwiwalentne.

Mając zatem na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż E. P. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek A. P. podlega od dnia 1 kwietnia 2014 roku obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

SSO Teresa Kalinka